THE DAILY HEBREW JOURN

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province

PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., L
251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide

Subscription Rates $6 Per Year, $3.50 Six Mo
Single Copy —3 cents.

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto
January 22nd 1913

עס איז נאך צייט

ניט וועגען אלגעמיינעס צושטאנד אין דער שניידער אינדוסטריע, ניט וועגען די באציהונגען צווישען די ארבייטער אין די ארבייטסגעבער, ווילען מיר אז הייגט רעדען, נאר בלויז וועגען דער לאגע ביי אונז אין שטאדט, דאס איך נאר וועגען דער לאגע אין דער פרויען קליידער אינדוסטריע.

מיר האבען פרייטאג אויף דיעזען פלאץ גערעדט וועגען דעם, אז דער קלאק אינדוסטריע האבען שוין מאנכע פירמעס אויסגעגלייכט מיט דער יוניאן, אין געוואנשען אז די צאהל פון דיעזע פירמעס זאל זיין יואס גרעסער און גרעסער, כדי אן אלגעמיינער סטרייק זאל קענען פארמיידען ווערען.

ליידער הייזט אבער אויס, אז די ארבייטס - געבער זענען ענטשלאסען אויפצוגעהן גאר אויף אן אנדער וועג.

די ארבייטער, די קלאקמאכער האבען טענות, זיי האבען פארלאנגט פון פארדרונגען. געוויסע פרעטענזיעס האבען אויך די אייגענטי־מער די שעפער, זיי האבען אויך זייערע פארדרונגען צו די ארבייטער. אינטער אזעלכע אומשטענדען איז דער בעסטער וועג צו פארלאזען זיך אויף אן אומפארטייאישען קאמיטעט, וואו ביידע צדדים זאלען קענען פארברענגען זייערע טענות, און די קאמיטע זאל אינטערזוכען די גאנצע לאגע. דער פרינציפ פון „ארביטי־רישען" ווערט שוין היינט אנערקענט פון אלעמען, אפילו די פארביסעני־טע לענגער פון ארגאניזירטער ארבייט ווייזען שוין ניט צוריק אזא זאך, אין ביי אונז אין לאנד איז דאך „ארביטיריישען" אפילו א געוועזן אין מאנכע אינדוסטריען.

וואס איז אבער וועגען „ארביטיריישען" ביים יעצטיגען סכסוך אין דער קלאקס - אינדוסטריע?

די ארבייטער, די דושאינס באארד פון דער היגער קלאקמאכער יוניאן, וועלכע האט דאס רעכט צו רעדען אין דעם נאמען פון אלע ארבייטער פונ'ם פאך, ערקלערט אפען, אז זיי זענען גרייט איבערצוגעבען דעם גאנצען סכסוך צו אן „ארביטיריישען" - געריכט. און אינטערעסירט זיך דעם אורטייל פון אזא געריכט.

וואס ענטפערען אבער אויף דעם די בעלי בתים?

זיי רעדען ניט. זיי ערקלערען ניט, אבער די האנדלונגען זייערע רעדען שוין פאר דעם.

די „אסאסיאיישען" פון די בעלי בתים איז פעסט ענטשלאסען צו פארבעכען די יוניאן. זיי ענטזאגען זיך צו ארביטרירען, און זיי גלויבען אז עס וועט זיי געלינגען צו באזייטיגען די יוניאן אין גאנצען פונ'ם פאך. דורך דעם וואס זיי ווילען אין גאנצען ארויסשטויסען די אידישע פונ'ם פאך, און פרובירען נייען „קלאיקס" דורך לערנען קריסטליכע מיידלעך.

די זאך איז דארום קלאהר — די געקרייוודעטע ארבייטער ווילען בלויז פארבעטיגקייט, און זיי זענען גרייט, אויב עס וועט נאר אויסגעפונען ווערען, אז זייערע פארדרונגען זענען אומגערעכטע. די בעלי בתים אבער ווילען קאמף, זיי האבען די ארבייטער צוגעוואָרפען די הענטשקע פון קאמף, און זיי גלויבען, אז טאמער וועלען זיי זיך נאר האלטען פעסט, וועט זיי געלינגען צוריק איינצופיהרען די קאנדיציעס פון דרייסיג יאהר צוריק.

און זיי האפען עס צו דערגרייכען דורך דעם, וואס זיי וועלען איינפיה־רען ביי זיך די אזוי גערופענע „הדרים".

יעדער וואס איז נאר באקאנט מיט דער געשיכטע פון דעם „קלאיקס"־פאך ווייסט שוין, אז די הדים זענען קיין נייעס ניט. און אז די הדרים קאסטען שוין גענוג רבי־געלט די בעלי בתים. עס איז אלזא א מיטעל, דורך וועלכען די בעלי בתים וועלען זיך אין גיכען כאפען, אז עס קאסט די מערער, נאך מעהר זיי זיי וואלטען אפילו געדארפט נאכגעבען אלע פא־דרונגען פון דער יוניאן. ניט מיט הדרים וועט מען צובערעכען די יוניאנס פון די אידישע ארבייטער, און העכסטענס וואס א „הדר" קען מיינען פאר א „קלאיקס" - פאבריקאנט איז א שלימזלדיגער מעזאן. פאר די יוניאנס דארום ניטא וואס מורא צו האבען. און מען דארף זיך ניט שרעקען פאר ווייער עקזיסטענץ, אפילו ווען יעדער הדר זאל פארמאגען גענוג באר־לעגערס. אבער די גאנצע זאך פון דער עקשנות האט ארויסגעצייגט א אנדערע זאך.

אין דער צייט ווען די לאגע איז אזא שלעכטע איבער'ן גאנצען לאנד, ווען עס הערשט אזא גרויסע ארבייטסלאזיגקייט, פון וועלכער עס ליידען אויך נאר די ארבייטסלאזע (אבזאהל זיי ליידען אממעהרסטען) נאר אלע אין אזא צייט, ווען קיין כאפ און קיין אנארביט איז ניט ערלויבט צו ווערען, אין אזא צייט, קומען אידישע קלאיקס־מאנופעקטשורער, און דוקא אהרויפצוזיינען ליידען אויף טויזענטער אידישע פאמיליעס, ווען ביי זיי איז רעכט ביי זיך ארויסצונעהמען ביידע אויגען, אבי ביים ווערען ארויסגעהמען כאטש איין אויג.

און דאס טוען נאך מענשען וועלכע האלטען זיך פאר ערפאהרענע מענשען - מענשען.

עס איז ניטא קיין אורזאכע פאר א סטרייק. עס קען אלעס איינגע־מאכט ווערען דורך ארבייטיריישען, און —

אידישע קלאיקס - מאנופעקטשורער, באטראכט זיך כל זמן עס איז צייט. זוכט נאר ניט קיין נקמה, ווילט זיך ניט איינשמייסען אז מען צובערעכט די ארבייטער - יוניאנס דורך הונגער — און אין אינדוסטריע פון פרייען - קליידער קען ווידער הערשען פרידען.

ווען דער פרייטאג דאך פאר אייך פראפיט אנשטאט פארלוסט.

אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס אין פראג

(פון אונזער אייראפעאישען מיטארבייטער) ש. פאן.

קאפענהאגען —

אפנים אז די לאנגע וועלט מלחמה האט מיט דער צייט געהאט אזא שטארקע ווירקונג אז זי האט בוכשטעבליך פאר־טמ'ט און אייסגעראט אלע שעהנע אינ־טיקטען ביי דער מענשהייט.

קוקט מען זיך צו צו די טעגליכע עשעהענישען אינ'ם לעבען פון אייראפא, און מען נאגען ליידער קאנסטאטירען ווי ווערעליך דעמאראליזירט די מענשהייט איז געווארען.

עפעס אן אונבאוואוסטער האס, א מין פארביסענע שנאה האט זיך אריינגע־ווען איבער מחות פון די מענשען און אזט זיי ניט רוהען; רייצט זיי צו עשים וועלכע זיינען דורכאויס אין שיכות מיט בעסטיאלע אריסטרעטונגען.

שוין אפעזעהן פון די גרויסע לענ־דער ווי למשל דייטשלאנד, וואו די באר־פעלקערונג לעבט אין א גוואלדיגער פארביסענקייט און דורשט נאך נקמה, בלויז דערפאר וואס מען האט געבויגען זייער קאפ און זיי א נאמען געגעבען „ר־באזינטע" — נאר אויך די קליינע לענ־דער, וועלכע האבען נאך ניישט זוכה געווען ארויסצוקריכען פון זייערע ווינ־דעלעך, — אויך זיי פיהלען א געוואל־דיגען דורשט נאך בלוט, און פאקטיש שלאגען זיך היינט צו טאג נאר די קליינע ניי־אויפגעשטאנענע מלוכות, ווייל די גרויסע זענען איצט צו מיעד ערצרי...

טשעכאסלאוואקיען געהערט גראדע נישט צו די דאזיגע לענדער, וועלכע פיה־רען מלחמה מיט אנדערע מלוכות, איז אבער דאס אונגליק, וואס דאס לאנד פיהרט א שטענדיגע מלחמה מיט א גרויס טען טייל פון דער איינגעגער לאנדס־באפעלקערונג — מיט די אזוי גערופענע דייטשע טשעכען און פון צייט צו צייט אויף מיט די אידען.

א פנים אז דאס קליינע ניי־געבוירענע לאנד איז שוין באצייטענס פארגיפטעט געוואָרען מיט דעם גיפט פון דייטשלאנד, פיללען א אונגארן — דעם אנטיסעמי־טיזם און אויך דא, איז דעם לאנד, וואס האט ערשט דעם חודש געפייערט עס 2-יעהריגען געבורט פון דער געשא־פענער רעפובליק, איז שוין פאראן א שטארקע אנטיסעמיטישע באוועגונג וועג לאזט גאנץ אפט אויס אויך צארן צו די דאזיגע אידען.

לעצטע וואך האט זיך דער צארן ציי־לאקערט אין דער פאלס פון פאטריא־טיזם. עס זיינען ארויס די טשעכישע סטודענטען און שיין גוט באקאנטע „רדר־שינאר־לעניאנערען" כדי דעמאנסטרירען געגען די דייטשען. עס ווילט זיך די יונגע פאטריאטישע חברה אויסראטען אלעס וואס פון הייסט דייטש.

די דעמאנסטראציע איז געווען א ריזיגע. טויזענדער מענשען האבען זיך אין איהר באטייליגט און געלאזט האט מען זיך איבער דער שטאדט. פראג און געגומען פארפאלגען אלעס וואס עס הייסט דייטש. ציערשט האט מען צוישטערט אלע דייטשע אין עסטרייכישע מאנומענטען אין שטאדט, דאן האט מען זיך געגוטען צו די דייטשע געשעפטען און דייטשע פאר־איינען, מען האט געפלינדערט און גע־שלאגען, געשניטען די האר פון דייטשע פרויען און מיידלאך און צום סוף זיך גענומען, ווי עס איז שוין דער שטיי־נער צו די אידען.

מען האט ניט נעדארפט מעהר ווי א רוף פון א יונגען סטודענט: שלאגט די אידען, די פארעטער און אנטו פאס דייטשען פונ'ם לאנד און גלייך האט זיך דער המון א לאז געטון איבערן אידי־שען פערטעל און זיך גענומען צו דער ארבייט.

א גרויסע צאהל טשעכישע סטודענטען און לעגיאנערען האבען זיך „צוגעריכט" אריינגערייסען אין דעם בעקאנטען אלטען אידישען ראטהויז, וואו עס געפינען זיך שוין זייט יאהרהונדערטער פארשיידענע ווערטפולע אלטע דאקומענטען און חפצים און דארט גענומען פלינדערען. צווישען אנדערעס האבען די ווילדע כוליגאנעס ארויסגעשלעפט פון דעם ארכיון פארשיע דענע היסטאָרישע דאקומענטען און אויך עטליע איראלטע ספרי תורות. און זיי ווערטען צושפרייטענדיג זיי דאן איבער דער גאס.

מען האט אויך ניט געשווינט קיין פאר ביינעהענדע אידען. מענער ווי פרייען און מיידלאך, וועלכע מען האט אריינ־געוואָרפען אכיסעל קלעפ פאר זייער נים־פאטריאטישקייט און פאר זייער סימפא־טיע מיט די דייטשען און מאדזשארען....

די אונרוהען אין דעמאנסטראציעס האבען יעדענפאלס אנגעהאלטען גאנצע דריי טעג און פאראורזאכט א גרויסען שאדען. סיי צו דער דייטשער סיי צו דער אידישער באפעלקערונג פון פראג.

דער טשעכאסלאוואקישער אויסערן מיניסטער דר. בעסעק, וועלכער גע־פינט זיך גראדע איצט אין נענה צו דער קאנפערענץ פון דער פעלקער־ליגע, האט אין א אינטערוויו מיט דעם רעדאקטאר פון דער צייטונג „אידישער פרעסע צענטראלע", ערקלערט, אז צו קיין פאלל איז אין פראג נישט געקומען, די דעמאנסטראציע איז געווען געריכטעט דורכאויס נעגען די דייטשען, וועלכע פא האלטען זיך אונלאיאל צו דער פאלי־טיק פון לאנד.

יעדענפאלס, האט דער אויסערן מי־ניסטער ערקלערט, איז זיין רעגיערונג בארייט צו אונטערדריקען יעדען פאיזוך אויף פאגראמען געגען דער אידישער אב־פעלקערונג און וועט שטרענג באשטראפען יעדען איינעם, וואס וועט פרובען אויס־הענען צו פאגראמען.

ווי די זאך זאל ניט זיין איז ביי דער אנטי־דייטשער דעמאנסטראציע אסטערדריקט געוואָרען דער אנטיסעמיטי־שער גייסט צו די אידען און פאראורזאכט דער פראגער אידישער געמיינדע א שא־דען, וואס לאזט זיך בכלל ניט אפשא־צען.

נאטאנעלע פרויען אין דעם פאוועטען-רעזשים

פון מאראם כרמל דזיידען - נעפט

איך כ'ן געזעסען אויף א פעטעל אין דער פעטראגראדער אפאוולאוסקער פעסטונג, וואו איך האב פארבראכט די נאכט — אין א קאנצעלאריע — דערקוטשעטע דורך שטשידעס און מיין קאפ אין דורך שא־טעגס פון די ארעסטאנטען פונ'ם אומ־געוואָרפענעם רעזשים. א קאמיסאר, וואס איז נאר וואס אריינגעקומען, האט מיך פארגעלעגט איינינע צוקערקעס.

"ווענט איהר געשלאפען?" — האט ער מיך געפרעגט א ביסעל פארוואונדערט — הייגטיגע נאכט וועט איהר האבען א יעהר באקוועמע וואָרטיר.

"ווי אזוי קיקט די מענער דארויף, וואס א פרוי שטעהט בראש בון דער פאליציי - רגיעסט אין פעטראגראד?"

— האב איך איהר געפרעגט.

ראוויטש האט א שמייכער געטון און געגעבטפערט:

— "צום אנהויב איז געווען א געוויס־סע אפפאזיציע, אבער זיי האבען אין זיי־בען געזעהען, אז די ארבייט נעהמט גוט אין זיינען געווען צופרידען. איצט טו־ען זיי אלץ, וואס זיי קאנען מיטצואר־בייטען. — א יד האב אונטער זיך 4000 מענער און 800 פרייען. מיר רופען זיך מיליציע.

"דאס וואָרט "פאליציי" דערמאנט מיך אין אייביג אין מיין ערזיל־ונגספאפולע. די פרוי האט צו ערקלערט בען מיין ביינעם אויספארשער. איך האב איהם דאריבער געלאזט רעדען וועגען זיך אליין. איך האב זיך דערוואוסט, אז ער איז גע־וען אן אדמיראל אין האט שטודירט מערציין אין בריסעל. ער האט געקענט די געפרייונטע פיהרער און די אנארכיס־טען פון סרוב פעלקער. ער האט גע־רעדט אין פארשיעדענע שפראכען פאל־האם גוט, האט געהאט שעהנע מאניע־רען און א פנים פון א רעמבראנדט.

איך האב איהם ערקלערהט, אז איך בין געקומען אלס א דעלעגאטען פון דעם "רוסישען קינדער - פאנד", וועלכער האט געשיקט שפיז - פראוויזיאָן פאר די קינדער אין די פעטערבורגער שפי־טאלען.

"ווער זיינען די אט מעהרסטען אינ־כערעסאנטע פרויען אין סאוועטען - רוס־לאנד?" — האב איך איהם געפרעגט.

דעם קאמיסאר'ס תשובה איז גע־ווען, אז איך האב געשטעלט א שווערע פראגע. די פעטראגראדער צוויי פרויען קיילנא און ראוויטש זיינען זיכער צוויי פון די חשוב'סטע אינטעלעקטען, פרויען מיט אן אויסערגעוועהנליכער באגאבונג: קיילנא איז די פרוי פון דזיגאוויען, דעם דטאטאר פון פעטערבורג. ראוויטש איז דער שעף פון דער פאליציי.

"איהר מייגט אודאי די שעפין פון דער פרויען - פאליציי?"

— "פון דער גאנצער פאליציי" — האט מיך דער קאמיסאר קארעגירט.

— "איך וואלט געייאלט זיך זעהן מיט איהר".

א קורצער געשפרעך דורכ'ן טעלע־פון און די שעה פון באזוך איז געווען באשטימט.

— ניין, נאך ניט. — האט זי גע־ענטפערט — אבער עס איז בימא קיין גרונד פארוואס זאל ניט ווען עס איז פארנעהמען דעם פאסטען א פרי.

דאס געשלעכט איז ניט קיין קאר־ליפיקאציע - חסרון אונטער'ן סאוועט - רעזשים."

לילנא

קיילנא איז אויך א אידין. זי פאר־נעהמט דעם פאסטען פון בילדונגס - קו־מיסאר פון פעטראגראד. אזוי ווי ראו־ויטש איז זי אייך א דינענקע, א שטאלע אין אויסערגעוועהנליך ריהרעוודיג, מיט אן אינערשעפליכער ענערגיע.

איר האב זי געטראפען אין איהר אקאנצעלאריע ארומגעלייגענעלט מיט לע־ערס, וועלכע זיינען געקומען מיט איהר ווך מישב זיין וועגען א סך פארשיעדענע ענינים.

"וואס איהר אפשר געוואלט ווען איינינע פון אונזערע ישובען?" — האט זי מיך געפרעגט — אויב יא, וועלען מיר געהן צוזאמען."

אן אויטאמאביל האט אונז צוגע־פיהרט צו א פאלאץ - געביידע, וואס איז אמאל געווען די היים פון א באנ־קיר. דער זאאל אין די טעפ זיינען גע־ווען פון מאמאר. די הויכע, שטאלצע פענסטער ווי די צערידע - פארלאנגט האבען דאס מאל א פסיכאלאגישע קע־בע אין ייכע פארוויילונגען.

דאס לאפאן פון קליינע פיסלער איבער'ן פארקעט. די אפגלאנצען פון א פרעכליך קינדיש - געלעכטער - האבען אונז באגריסט ווי אונזער לומען. א קליין קינד איז געווען ביי דער פיאנא און געשפיעלט אויסערגעוועהנליך טוט. אהרע הבר'טעס, וואס זיינען געווען אנ־געטון אין קיילדאר פון פארשידענע שטיקליך שטאף. האבען געטאנצט.

אין א צווייטען דערבייאיגען צי־מער איז געזעסען א קליינע גרופע קינ־דער, וואס האבען געגייהט קליינע פיל־צענע שיכלאך אז געווען קינדער - נאר־טען ארבייט. אין דער צייט, ווען דער לעהרער האט פאר זיי געלעזען א מעשה, די שלאף - צימערען זיינען געווען צוק־טיק אין שעהן. עלטערע קינדער זיינען געווען אין מיך, וואו זיי האבען אפגע־ריכטען אין ציטיילט פארצעגט.

ראוויטש איז א קליין בעווייקסיגע פרוי מיט גרויסע העלע אויגען. איהר זעהט נאר איהרע אויגען. זיי נעהמען אייך הונדרט און הונדרט. מען קאן אין זיי קיין טעות ניט האבען — דאס זיינען אירישע אויגען. זי לעזט אייך אייערע אינערליכע געדאנקען און ענטפערט אויף פראגען, וועלכע איהר האט נאך ברעה צו שטעלען. איהר שטים איז אויידעל, אזוי זי זאגט אויס צו זיי! אופרידען צו טרעפען וועמען ס'איז פון דער אויסערליכער ווערלט.

"ווי אזוי קיקט די מענער דארויף, וואס א פרוי שטעהט בראש בון דער פאליציי - רגיעסט אין פעטראגראד?"

— האב איך איהר געפרעגט.

ראוויטש האט א שמייכער געטון און געגעבטפערט:

— "צום אנהויב איז געווען א געוויס־סע אפפאזיציע, אבער זיי האבען אין זי־בען געזעהען, אז די ארבייט נעהמט גוט אין זיינען געווען צופרידען. איצט טו־ען זיי אלץ, וואס זיי קאנען מיטצואר־בייטען. — א יד האב אונטער זיך 4000 מענער און 800 פרייען. מיר רופען זיך מיליציע.

"דאס וואָרט "פאליציי" דערמאנט מיך אין אייביג אין מיין ערזילונגספאפולע. די פרוי האט צו ערקלערט בען מיין אויספארשער. איך האב איהם דאריבער געלאזט רעדען וועגען זיך אליין. איך האב זיך דערוואוסט, אז ער איז גע־ווען אן אדמיראל אין האט שטודירט מערציין אין בריסעל. ער האט געקענט די געפרייונטע פיהרער און די אנארכיס־טען פון סרוב פעלקער. ער האט גע־רעדט אין פארשיעדענע שפראכען פאל־האם גוט, האט געהאט שעהנע מאניע־רען און א פנים פון א רעמבראנדט.

איך האב איהם ערקלערהט, אז איך בין געקומען אלס א דעלעגאטען פון דעם "רוסישען קינדער - פאנד", וועלכער האט געשיקט שפיז - פראוויזיאָן פאר די קינדער אין די פעטערבורגער שפי־טאלען.

"ווער זיינען די אט מעהרסטען אינ־כערעסאנטע פרויען אין סאוועטען - רוס־לאנד?" — האב איך איהם געפרעגט.

דעם קאמיסאר'ס תשובה איז גע־ווען, אז איך האב געשטעלט א שווערע פראגע. די פעטראגראדער צוויי פרויען קיילנא און ראוויטש זיינען זיכער צוויי פון די חשוב'סטע אינטעלעקטען, פרויען מיט אן אויסערגעוועהנליכער באגאבונג: קיילנא איז די פרוי פון דזיגאוויען, דעם דטאטאר פון פעטערבורג. ראוויטש איז דער שעף פון דער פאליציי.

"איהר מייגט אודאי די שעפין פון דער פרויען - פאליציי?"

— "פון דער גאנצער פאליציי" — האט מיך דער קאמיסאר קארעגירט.

— "איך וואלט געייאלט זיך זעהן מיט איהר".

א קורצער געשפרעך דורכ'ן טעלע־פון און די שעה פון באזוך איז געווען באשטימט.

איהר 75 טויזענט מארק? — האב איך אויסגעשריען.

די פרוי איז ניט נתפעל געווארען בון מיין ערשטוינונג, און האט מיר ער־קלערהט אין א רוהיגען טאן, אז זי־ניט אפ איהר וואוינונג מיט דעם "מעבעל" ניט פון מציה וועגען, אז זי וויל מא־כען דאביי גוטען פראפיט און אז אויך איך קען ניט געבען דעם פריין וואס זי פארלאנגט, וועט זיך געפינען אן אנדע־רער, וואס וועט געבען. איך בין אויעך פון דארטען צום ארט פון דעם צווייטען ענטפער אויף מיין אנאנס. דא איז שוין די וואוינונג ווירקליך געווען א פיינע מיט פיינעם מעבעל: צימערען זיינען דא געווען פיער. די אייגענטימערין, א יונגע אן עלעגאנטע פרוי, האט מיר ערקלערהט, אז זי וויל פארדיינען נאר אויף א קורצע צייט בין זי וועט צוריק קומען פון א רייזע. וועלכע זי פלייכט זיך צו מאכען ערגעץ. און אז זי פאר־לאזט דאביי צוויי טויזענט מיט פינף הונדערט מארק א חודש. זי האט באר־מערקט דעם זויערען פנים, וואס איך האב געמאכט, הערענדיג דעם פריין, און זי האט זיך אריינגעלאזען אין א לאנ־גע ערקלערונג אום צו צייגען מיר, אז פאר בילינער וועל איך אין עהנען ניט קריגען. זי האט אפשר געהאט רעכט, אבער איך האב באשלאסען פונדעסט־טויגען א קוק צו טאן. וואס הערט זיך מיט מעפעלירטע צימערען: איך האב געזאגט דער פרוי. איך וועל זיך מישב זיין און בין אוועק.

מיט פונקט פיער יאהר צוריק בין איך אייך געגאנגען זוכען א וואוינונג אין בערלין און שוין דאן איז געווען די לאגע אזוי שלעכט, אז איך האב גע־שריבען דאן אהיים, אז עפעס שלעכ־טערעס קען מען זיך נאר ניט פארשטע־לען. איצט איז נאך אבער א סך ערגער איך האב זיך געזאגט אז איך וועל גאר גיך באקומען צוגע־שיקט פון "אמט" אן אדרעס, וואו איך וועל געפינען א וואוינונג. איך בין אוועק.

איך וואָרט איין וואך, צוויי וואָ־כען. דריי וואָכען. פיער וואָכען און קיין וואָכען און פון דעם "אמט" קומט מיר ניט קיין וואָרט, ניט קומענדיג אויף דעם. וואס מיין פאל איז כאצייכענט גע־וואָרען פון דעם בעאמטען אלס "דרינ־גענדער". מיין אפמיליע און וועסט פריסען האט געוואָרט דערווייל מיט דער גרעסטע אנגעדולד איך זאל שוין האבען א וואוינונג, כדי זי זאל קענען אנקו־מען אהער וואס שנעלער. זי האט קיין באדשטעלונג ניט געהאט, וואס פאר א שווערע שטיקעל ארבייט דאס איז אין אין בערלין. איך האב כאשלאסען ניט צו וואָרטען מעהר אויף דער "הילף" — פון דעם "וואוינונגס - אמט" און האט גענומען זוכען א וואוינונג מיט מיינע אייגענע מיטעל. איך האב אריינגעגע־בען אן אנאנס אין די צייטונגען און האב באקומען פינף אנבאטען. איינע פון דזיזע איז געווען אין א טייל פון שטאט, וואו איך האב מיר פארגע־שטעלט, אז די רענט דארף זיין ניט הויך. איך בין אוועק אהין. די ווער־טין האט מיר אריינגעלאזען און איך האב באקוקט די וואוינונג. זי איז באשטא־נען פון פינף צימערען, מיט וועניג באר־קוועמליכקייטען. די ווירטין האט מיך געזאגט, אז זי וויל די וואוינונג פאר־קויפען צוזאמען מיט דעם מעבעל, וואס דא געפינט זיך. איך האב זיך ארומגע־קוקט און דערזעהן צוויי אלטע אלמערס, אן אלטע זאמע, צוויי בעטען, וועלכע האבען שוין געהאט אויף זיך א חיבט כיסעל וואהרען, א טיש און א פאר שטולען. און וואס קאסט דאס, האב איך געפרעגט.

75 טויזענט מארק — איז געווען דער ענטפער — איך האב ניט געגלויבט מיינע אויערען. אט פאר דאס פארלאנגט מען אין בערלין.

די ווירטין האט מיר ערקלערט, אז זי וויל אויך ניט מיר אויפלעגען קיין אנדע־רע אויפגאבע, אז איך זאל אליין אויפ־ראמען מיין אנגעלעגענהייט מיט דער אמט, אבער אויב איך וועל אויפגעבען דאס אלעס, אז איך האב אויפגעגעבען אלע מיינע מעגלעכקייטען